

TÜKETİCİ KREDİSİ, KREDİ KARTLARI VE İŞÇİ SINIFI

Aydınlık Gazetesi, 4 Şubat 2012

Yıldırım Koç

Kredi kartı kullanıyorsunuzdur.

Daha doğrusu, kredi kartının esiri oldunuz mu?

Paraya sıkıştığınızda, aylığınız yetmediğinde “kredi kartı imdadınıza yetişiyor” mu?

Yoksa kredi kartı, denize düşenin sarıldığı yılan mı?

Kredi kartını normal harcamalarınız için mi kullanıyorsunuz, yoksa nakit çekmede de kredi kartına başvuruyor musunuz?

Peki, tüketici kredisi kullanıyor musunuz?

Araba veya konut için mi kullandınız tüketici kredisini, yoksa başka ihtiyaçlarınızın karşılanması için mi?

Bu soruları 15-20 yıl önce sorsam, belki bazıları “o da ne ki?” diyecekti.

Ancak AKP iktidarında, son yaklaşık on yıllık sürede çarpıcı gelişmelerden biri kredi kartı kullanımında ve tüketici kredilerindeki patlamadır.

Eselden işçi ücretlerini, memur aylıklarını ve emekli aylıklarını izlerken, ortalama parasal ücretlerden enflasyonun etkisinin arındırılması yeterliydi. Mutlak yoksullaşmayı ölçmede genellikle Devlet Planlama Teşkilatı tarafından her yıl yayımlanan Yıllık Program’larda yer alan gerçek ücret verilerini kullanırdık.

Artık bu veriler, işçinin/memurun gerçek gelirlerindeki değişimi yansıtmıyor.

Kredi kartı ve tüketici kredilerini analize dahil etmeden, gelişmeler izlenemiyor.

Ayrıca, kredi kartı ve tüketici kredisi, işçi/memur eylemlerini de olumsuz biçimde etkiliyor.

Kredi kartı ve tüketici kredisi miktarlarındaki değişimi daha sonraki yazımda ele alacağım. Bu yazımda, bunların tepkiler ve eylemler üzerindeki etkisine değineceğim.

Türkiye’de yaygın kredi kartı ve tüketici kredisi kullanımının işçi sınıfı (işçiler, memurlar, sözleşmeli personel, 657/4C kapsamındaki geçici personel, emekliler, işsizler, v.b.) eylemleri ve hatta sendikal örgütlenme üzerinde olumsuz bir etkisi oldu.

Olumsuz etki önce sorun çözmeye çalışmada kredi kartının ve tüketici kredisinin kullanılmasıyla gündeme geldi.

Ücreti yetmeyen işçi/memur, ücretini artırmak için başarı şansı belirsiz ve riskli bir mücadeleye girmek, sendikaya üye olmak, eylem veya grev yapmak yerine, kredi kartına ve tüketici kredisine yüklendi.

Birçok kişi çeşitli bankalardan aldığı kredi kartlarını kullanarak satınalma gücünün çok ötesinde harcama yaptı; tüketici kredileriyle ev ve araba sahibi oldu. Kişinin yaşam düzeyi, gerçek ücretlere ilişkin verilerde izlenebilenden daha hızlı yükseldi.

Ücretlilerin gerçek gelirlerindeki değişim, onların yaşam düzeylerini yansıtır olmaktan çıktı. Ancak belirli bir süre sonra, kredi kartı ve tüketici kredisi taksitleri, ücretlilerin gelirlerinin önemli bir bölümüne el koymaya başladı.

İşçi sınıfı sermayedar sınıf tarafından üretim sürecinde sömürülür.

Tekelci sermaye, üretilen ürünleri değerlerinin üstünde fiyatlarla (tekel fiyatlarıyla) satarak işçi sınıfını ticari süreçte de sömürür.

Günümüzün yeni olgusu, tekelci sermayenin banka kanadının işçi sınıfını tüketici kredisi ve kredi kartı faizleri aracılığıyla da sömürmeye başlamasıdır.

Ücretle çalışan kişi, kredi kartı ve tüketici kredisi borcunu ödeyebilmek için işine daha fazla bağımlı oldu. Kişinin risk alabilmesi, işten çıkarılma riskini içeren eylemlere katılabilmesi daha da zorlaştı.

Anadolu’da küçük ve orta büyüklükteki işyerlerinde bazen işverenler, asgari ücretle çalışan işçiyi işyerine bağlamak amacıyla ona borç para verirler; işçi de borcu ödenene kadar işyerinden ayrılamaz. Kredi kartı ve tüketici kredileri, benzer bir biçimde işçileri/memurları kapitalist sisteme bağımlı kılmada kullanılıyor.

Sendikalar bu konuda ne mi yapıyor? Uyumayı sürdürüyorlar.